

Leesvoer uit de regio

Nr. 08
2022

Het Booijink Veevoeders magazine houdt u op de hoogte van alle ontwikkelingen rondom de mengvoederbranche.

>10

Deventer Overslag
Kombinatie

>12

Plantaardige
eiwitbronnen in
diervoeder

■ BOOIJINK ■
V E E V O E D E R S

*“Groot genoeg om te
kunnen concurreren
en klein genoeg
om u te kennen”*

Colofon

Redactie: Vié Virtual Office Support
Opmaak: Buro Naomi
Druk: DDMC Digitale druk

Inhoudsopgave

Het Booijink Veevoeders Magazine verschijnt vier keer per jaar. Met dit magazine informeren wij u over wat er allemaal speelt in de varkens- en rundveehouderij en brengen wij u op de hoogte van de belangrijkste facetten binnen nutritie (voersamenstelling) en grondstoffen. Ook laten we iedere editie een medewerker aan het woord. Kortom, dit magazine biedt u een uniek kijkje in onze keuken.

>5
Voorwoord door
Paul Booijink

>6
Vezels in
varkensvoeders

>8
Loop op de robot

>10
Deventer Overslag
Kombinatie

>12
Plantaardige
eiwitbronnen in
diervoeder

>14
Medewerker aan
het woord

Onderscheidend
vermogen van
bulkproducten.

*“Kans om meer
te verdienen”*

“U heeft de risico's zelf in de hand”

Giel Booijink

Paul Booijink

Voorwoord

Vlees en melk zijn bulkproducten, en tot een aantal jaren terug zeker op het boeren erf. Hier kun je een hele discussie aan wijden of dit wel of niet zo is, of het goed of slecht is en of dit in de tegenwoordige tijd nog wel kan. Op die discussie wil ik hier verder niet op ingaan, maar wel op de trend dat bedrijven zoals bijvoorbeeld Friesland Foods of Vion steeds vaker “eisen” of “kansen” bieden aan boerenbedrijven om op het boerenbedrijf al het “verschil” te maken in product en/of product beleving.

Vroeger probeerde een melkbedrijf de consument te verleiden om zoveel mogelijk melk te laten kopen door speciale smaakjes, mooie verpakkingen of slim exportmarkten aan te boren. Tegenwoordig proberen ze de klant meer mee te nemen in het verhaal van hoe het product tot stand is gekomen. Bijvoorbeeld met kreten als: met zorg voor de weidevogels, met groene energie, met akkerranden, met verantwoorde soja, met NGMO-soja en noem maar op.

In een pure bulkmarkt is met name de kostprijs belangrijk, maar het bovenstaande verhaal zorgt ervoor dat er additioneel een afweging bijgekomen is tussen kosten en opbrengsten. De moeilijkheid hiervan is dat u hierdoor een extra uitdaging heeft gekregen. Bijvoorbeeld als u varkens gaat produceren onder het Beter Leven keurmerk. Het levert u per varken meer op, maar door een lagere bezetting kan het onder aan de streep toch nadelig uitpakken. Voor de melkveehouders is VLOG voeders ook een mooi voorbeeld. U heeft extra voerkosten vanwege de NGMO soya, maar u krijgt ook meer voor de melk. Het is niet te zeggen of deze ontwikkeling over 5 tot 10 jaar goed uitpakt voor de Nederlandse boer, maar een ding is zeker: u heeft al te maken met de risico's die hierbij komen kijken.

Dat u met deze risico's te maken heeft, daar kunt u helaas niets aan doen. U heeft wel zelf in de hand hoe groot de risico's voor u zijn. Aan het al dan niet NGMO voeren zit een niet al te groot risico, omdat u er weer mee kunt stoppen. Aan het al dan niet produceren voor het Beter Leven

keurmerk zit een niet al te groot risico, omdat u er weer mee kunt stoppen. In dat opzicht zijn een groot deel van de huidige concepten alleen maar een kans om meer te verdienen!

Een groter risico ontstaat als u “te veel” investeert in een concept of als u niet meer terug kunt! In Oost-Duitsland kunnen veel melkveehouders niet meer onder de NGMO-voeding uit. Dit terwijl de toeslag minimaal of zelfs 0 is geworden.

Vanuit Booijink Veevoeders proberen wij “in te spelen” op de concepten. Vaak gedwongen. Zo waren wij in Nederland 1 van de eerste bedrijven die NGMO-voeders produceerden, omdat wij voor de Oost-Duitse markt produceerden. En daar kwam NGMO-voeders veel eerder op. In eerste instantie vonden we de beweging in Oost-Duitsland een grote bedreiging, lastig en onzin. We hebben zelfs overwogen om het aan ons voorbij te laten gaan vanuit de geachte: het zal wel weer overwaaien. Dit scenario is overigens nog steeds reëel, maar als we toen niets met NGMO hadden gedaan hadden we 5 jaar lang geen NGMO-voeders kunnen leveren in Duitsland en een paar jaar te laat in Nederland.

Het advies van Booijink Veevoeders is dus om de concepten als een kans te zien om meer te verdienen in de keten. Wat u eventueel wel geld kan kosten. Er zitten risico's aan. Alleen zolang de twee grote risico's - te veel investeren en het niet kunnen stoppen - te overzien zijn, ga er dan voor! U wordt er niet dommer van en leert omgaan met de “nieuwe” realiteit.

Paul Booijink

Vezels in varkensvoerders

De microbiot in de darm van het varken spelen een belangrijke rol voor de darmgezondheid, de weerstand tegen ziektes en de ontwikkeling van veel fysiologische lichaamsfuncties. De samenstelling van de darmflora is echter gevoelig voor verstoringen door verschillende omgevingsfactoren. De juiste voedingsvezels in het voer daarentegen hebben een positieve invloed op de darmgezondheid.

Gert Jan Voortman
Specialist
varkenshouderij en
nutritie

Bij de geboorte zijn het maagdstelsel en het immuunsysteem van een big nog niet voor 100 procent functioneel. In de loop van de tijd ontwikkelt deze zich verder. Bij het passeren van het geboortekanaal verkrijgt een varken zijn eerste bacteriën van zijn moeder. Na deze eerste kolonisatie speelt het voer een belangrijke rol bij het vormen van de darmflora. Ook zorgt een meer divers dieet tot meer diversiteit in de darmflora, waardoor de darmgezondheid beter in stand wordt gehouden. Daarbij is het belangrijk dat er onderscheid gemaakt wordt tussen inerte vezels en fermenteerbare vezels. Inerte

vezels worden niet verteerd en ook niet gefermenteerd. Het toevoegen van deze vezels verlengt de verblijfstijd van het voer in het maagdkanaal en vermindert de hoeveelheid ziektekiemen (zoals E. coli) in de dunne darm. Ook is er een positief effect op de ontwikkeling van het maagdkanaal in biggen aangetoond.

Fermenteerbare vezels worden aan de andere kant niet verteerd, maar door bacteriën in de dikke darm gefermenteerd. Fermentatie van vezels leidt tot de productie van vetzuren die energie leveren voor de darmflora en de wand

van de dikke darm. Bij jonge dieren is deze fermentatiecapaciteit nog beperkt; het neemt toe als dieren ouder worden. In onze biggenvoerders houden we rekening met de verschillende vezels. Daarbij is de verhouding en de hoeveelheid van de gebruikte vezels afhankelijk van de leeftijd van het big en het doel van het voer. Door de inzet van de juiste vezels kunnen we de darmgezondheid en darmflora van de biggen positief te beïnvloeden.

Voor zeugen is het erg belangrijk dat er via het voer vezels worden aangeboden. Zeugen zijn goed in staat om vezels te fermenteren en bij het gebruik van de juiste vezels zien we in de praktijk veel voordelen. Ze zijn fitter, gezond en hebben een langere levensduur. Zeugen in de kraamstal starten vlot op, hebben een makkelijke voeropname en een goede melkproductie. Het gebruik van vezels is aan de mest van de zeugen te zien. Deze is smeugig en droog. Droge mest is belangrijk om de huisvesting en de klauwen van de zeugen schoon te houden om het risico op beenwerkproblemen te verkleinen.

Naast het aanbieden van de juiste vezels in het voer, door grondstoffenkeuze, zijn er nog een aantal zaken van groot belang. Zo moeten in alle zeugenvoeders dezelfde vezelbronnen gebruikt worden om de voerovergangen soepel te laten verlopen. Ook is gebleken dat de deeltjesgrootte van de vezels in het zeugenvoer invloed heeft op de prestatie van de dieren. Zeugen, die voeders met een grotere deeltjesgrootte opnemen, presteren beter. Uit eigen onderzoek is daarbij gebleken dat het maal- of walsproces in de fabriek maar een klein effect heeft op de uiteindelijke deeltjesgrootte van het zeugenvoer. Dit komt omdat door het persen van de voeders de deeltjes verder verkleind worden.

Om dit effect te minimaliseren heeft Booiink Veevoerders het XL-concept ontwikkeld. Hiervoor is het productieproces aangepast, waardoor de uiteindelijke deeltjesgrootte in de brok overeenkomt met die van voer in de meel vorm. Hierdoor zijn we in staat om voer te produceren met de praktische voordelen van brok en de deeltjesgrootte voordelen van meel. De dieren laten het verschil in de stal zien!

“Het resultaat verbetert door gebruik van juiste vezels en grovere vezels”

“Essentieel: het productieproces en deeltjesgrootte”

Loop op de robot

De ontwikkeling van melkrobots heeft de laatste jaren niet stilgestaan. We zien steeds meer bedrijven die al melken met een robot, overstappen op robot melken of de keuze maken voor een nieuwer type melkrobot. Robot melken vraagt een andere manier van werken dan melken in de melkstal. Dit geldt voor zowel de koe als de boer(in). In dit artikel gaan we verder kijken wat de grote invloed factoren zijn voor een goede "loop" op de robot.

Om het maximale uit de robot te halen is het van belang dat de complete bedrijfsvoering goed op elkaar is afgestemd. Daarbij is het van belang om goed te kijken naar de bedrijfssituatie. Hoeveel koeien worden er gemolken, wat is de melkproductie per koe, wat is de bezetting per box, hoeveel vreetplekken zijn er beschikbaar aan het verkeer. Dit zijn zomaar een aantal aspecten die grote invloed hebben op het wel of niet slagen met een melkrobot. Vaak wordt er op robotbedrijven gesproken over de kilogrammen melk die geproduceerd worden (per koe) en het aantal melkingen. Dit zijn op zich twee belangrijke parameters, maar zeggen niet zoveel over hoe het nou daadwerkelijk loopt op het bedrijf. Om tot goede prestaties van uw koeien te

komen is het van belang te zorgen voor goed én smakelijke kwaliteit ruwvoer. Een hogere en constantere opname van ruwvoer zorgt voor een betere loop op de robot. Het is daarbij ook van belang de juiste rassenkeuzes te maken voor zowel maïs als gras. Belangrijke aspecten daarbij zijn smakelijkheid, en een hoge celwandverteerbaarheid. Een hoge opname van ruwvoer zorgt voor actievere koeien en dus een hoger robotbezoek. Andersom werkt het ook zo. Wanneer er bijvoorbeeld broei optreedt aan het voerhek, is de kans groot dat de activiteit vermindert en dus bezoekfrequentie op de robot daalt.

Voor een goed robotbezoek geldt voor krachtvoer eigenlijk hetzelfde als

"Vaker melken stimuleert de melkproductie"

voor ruwvoer. Zorg voor voldoende smakelijkheid! Het is van belang dat de samenstelling van brok aansluit bij de rest van het rantsoen. Door middel van samenstelling, grondstofkeuze en eventueel toevoegingen van premixen en aroma's kunnen we heel specifiek sturen op wat er gevraagd wordt in het rantsoen en wat wenselijk is om tot goede prestaties op de melkrobot te komen. De samenstelling van de krachtvoerders hebben dus ook een grote invloed op de activiteit en bezoekfrequentie van de koeien.

De instellingen van de robot zelf hebben uiteraard ook veel effect op het aantal bezoeken en het aantal melkingen. Hierbij kunnen per systeem de toegang

gereguleerd worden aan de hand van een tijdsinterval, of er kan gekeken worden naar de verwachte melkgift. Een koe vaker melken stimuleert de melkproductie. Het hoogst aantal melkingen of bezoeken is niet altijd het optimum. Het hoeft zeker geen streven te zijn naar het hoogste aantal melkingen! Na elke melkbeurt wordt er immers ook weer gespoeld, dit kost ook water, energie en uiteindelijk ook capaciteit. Het optimum verschilt per bedrijf. Het is afhankelijk van veel verschillende factoren waaronder het aantal koeien, productie per koe, melksnelheid, wel of geen weidegang, et cetera. Het aantal melkingen moet in relatie staan met de melkgift en het aantal dagen in lactatie. Daarom is zijn de totale liters per robot veel interessanter. Hier wordt u als melkveehouder uiteindelijk op uitbetaald.

Vaak zien we dat wanneer de instellingen van de robot eenmaal ingesteld zijn, er niet vaak opnieuw naar gekeken wordt. Juist in de loop van de tijd is toch al een ander veranderd omtrent het voeren of de bezetting op de robot. Door hier eens kritisch naar te kijken is verbetering vaak mogelijk. Deze kritische blik kunnen we ook doen door middel van een robotanalyse. Dit kunnen we doen voor alle robotmerken die actief zijn in Nederland. Met dit programma kunnen

de gegevens uit de robot computer worden ingelezen. Op deze manier is het mogelijk om op een andere manier naar de robotdata te kijken. Deze resultaten worden verwerkt in een rapport met daarbij een verbeterplan. Vanuit deze verkregen inzichten kunnen we vervolgens de instellingen op de robot aanpassen om zo verder te optimaliseren. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat de melktoegang wordt aangepast of bijvoorbeeld prioriteit voeren wordt aangezet óf juist wordt uitgezet. Dit zijn zomaar een paar eenvoudige voorbeelden

Al met al zijn er dus veel verschillende factoren die invloed hebben op een goede loop op de robot. Deze factoren verschillen per bedrijf. Elk bedrijf steekt anders in elkaar en vraagt een andere aanpak, ook qua instellingen van de melkrobot. Wij kunnen u hierbij goed ondersteunen met advies en maatvoerders wat afgestemd is op de behoefte van koe én Boer(in).

Heeft u interesse of wilt u meer weten wat wij hierin voor u kunnen betekenen? Neem dan contact op met uw adviseur van Booijsink Veevoerders.

"Voldoende smakelijkheid in het voer zorgt voor goede prestaties"

Bas Booijsink
Specialist
rundveehouderij

Deventer Overslag Combinatie

De aan de rivier de IJssel gelegen stad Deventer is door de gunstige ligging een uitstekende doorvoerhaven. De Deventer Overslag Combinatie, afgekort DOK, heeft hier sinds 1970 per schip aangevoerde diervoedergrondstoffen, meststoffen en strooizout overgeslagen.

De oprichting van DOK vond oorspronkelijk plaats door kunstmesthandelaren uit de regio Deventer na de sluiting van het overslagbedrijf van de Gemeente Deventer in 1969. In 1975 heeft DOK een overslagsilo voor diervoedergrondstoffen gebouwd, hiermee inspelend op de toenemende behoefte aan diervoedergrondstoffen. Sinds 1 oktober 2018 is DOK volledig gespecialiseerd in de op en overslag van diervoedergrondstoffen. Met de laatste uitbreiding en aanpassingen in 2018/2019 beschikt DOK over een totale opslagcapaciteit van 13.000 ton.

Grondstoffen vormen de basis van hoogwaardige diervoeders. DOK is ingericht om alle denkbare vaste diervoedergrondstoffen op te slaan, waarbij de aanvoer in de regel per schip geschiedt. De schepen worden gelost met een grijperkraan met een loscapaciteit van circa 110 ton per uur. Aangevoerde diervoedergrondstoffen worden gewogen en separaat opgeslagen. Hierdoor is de traceerbaarheid van de diervoedergrondstoffen volledig gegarandeerd.

Voor diervoederbedrijven in Oost-Nederland is DOK een ideale op- en overslaglocatie.

Diervoedergrondstoffen worden bij DOK per schip aangevoerd en gelost met een grijperkraan en via een storttrechter en een transportband naar de opslagsilo getransporteerd. Deze opslagsilo bestaat uit 160 gladde wand- en damwandcellen met verschillende afmetingen. De

totale silo opslagcapaciteit bedraagt 10.500 ton. Daarnaast beschikt DOK over 2 vlakloodsen met een totale opslagcapaciteit van 2.500 ton.

Aangevoerde diervoedergrondstoffen worden gewogen en separaat opgeslagen. Hierdoor is de traceerbaarheid van de grondstoffen volledig gegarandeerd. Bij de afgifte van diervoedergrondstoffen wordt altijd een afleveringsbon verstrekt met daarop alle relevante gegevens. Ook worden er extra documenten zoals grondstofanalyses toegevoegd.

DOK is GMP+ en MI 105 gecertificeerd. DOK beschikt over een modern voorraadadministratiesysteem. Via Mijn DOK is Booijink Veevoerders als aangesloten diervoederbedrijf altijd op de hoogte van onze voorraadposities.

Door het bestaan van DOK is een grote logistieke puzzel met betrekking van aanvoer van onze voorraden opgelost.

“DOK is een ideale op- en overslaglocatie voor diervoedergrondstoffen”

“DOK is ingericht om alle denkbare vaste diervoedergrondstoffen op te slaan”

Tomas Wagenaar
Grondstoffen-
planning
en allround
medewerker

Plantaardige
eiwitbronnen in
diervoeder

Eiwit in diervoeder wordt geleverd door verschillende plantaardige grondstoffen. Voor melkkoeien is gras een belangrijke eiwitbron, terwijl voor varkens veel reststromen uit de levensmiddelenindustrie worden gebruikt. Dit zijn bijvoorbeeld eiwithoudende grondstoffen als sojaschroot, palmpitschilfers of aardappeleiwit. Verder worden peulvruchten gebruikt om de eiwitbehoefte van het dier zo optimaal mogelijk in te vullen.

Fennie Bouwknegt
Nutritionist

De belangrijkste bronnen van plantaardige eiwitten voor dieren zijn oliehoudende zaden zoals koolzaad, sojabonen, palmpitten en zonnebloempitten. Oliehoudende zaden worden geteeld om er olie of vet uit te halen. De olie uit deze zaden wordt gebruikt voor menselijke consumptie (bijv. margarine), cosmetische producten, natuurlijke smeerolie en als biobrandstof (biodiesel).

Het product, schilfers of schroot, dat overblijft na het verwijderen van olie of vet kan worden verwerkt in diervoeder. Het verschil tussen schilfers en schroot is dat er bij de productie van schroot, naast mechanisch persen, een oplosmiddel wordt gebruikt om olie of vet te

verwijderen uit de zaden. In vergelijking met schilfers, bevat het schroot daardoor minder vet en heeft het product ook een lagere voederwaarde dan schilfers. Voorbeelden van schrootproducten zijn sojaschroot, raapzaadschroot en zonnepitschroot. Voorbeelden van schilfers zijn palmpitschilfers, raapzaadschilfers en lijnzaadschilfers.

Er zijn verschillende kwaliteiten schrootproducten met een verschillend eiwitgehalte. De regio van oorsprong is bijvoorbeeld van invloed op de hoeveelheid eiwit in het product. Daarnaast wordt een verschil in eiwitgehalte veroorzaakt door de hoeveelheid doppen of hullen in het

product. Doppen of hullen bevatten een hoge hoeveelheid vezels. Bij een hoog eiwitgehalte in het schroot bevat het product minder doppen of hullen dan een product met een minder hoog eiwitgehalte.

Een eigenschap van plantaardige eiwitbronnen is de aanwezigheid van verschillende anti-nutritionele factoren (ANF). Dit zijn stoffen die de plant beschermen tegen bijvoorbeeld vraat van insecten, maar ook vaak een negatief effect op de vertering en de gezondheid van het dier hebben. Met name jonge dieren zijn gevoelig voor deze stoffen. Door hittebehandeling van de grondstoffen of de teelt van rassen met een lager gehalte aan deze ANFs kan het effect van deze stoffen op het dier worden verminderd.

Bepaalde producten worden nog verder bewerkt om deze grondstoffen veilig en

geschikt te maken voor vertering door jonge dieren. Deze producten zijn laag in ANFs, en het eiwitgehalte is zeer hoog en goed verteerbaar. Bijvoorbeeld het product soja-eiwitconcentraat, waaruit alle koolhydraten zijn verwijderd.

Naast bijproducten van oliehoudende zaden bevatten ook bijproducten van de graan verwerkende industrie vaak hoge eiwitgehalten. Daarnaast zijn de producten rijk aan goed verteerbare vezels, terwijl het zetmeelgehalte relatief laag is. Een ander voordeel van graanbijproducten is dat deze grondstoffen relatief weinig ANFs bevatten en daarmee heel geschikt zijn voor alle diersoorten.

Naast de genoemde eiwitbronnen zijn er nog veel meer plantaardige eiwitbronnen mogelijk. Er zijn zelfs bronnen, plantaardig maar ook dierlijk, waar nu nog geen gebruik van gemaakt wordt in diervoeder, maar die in de toekomst mogelijk een

belangrijke rol gaan spelen. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld algen, insecten en zelfs diermeel.

Plant aardige eiwitbronnen spelen een belangrijke rol in de eiwitvoorziening van het dier en het is goed mogelijk om reststromen uit andere industrieën goed te benutten in diervoeder.

“Schroot bevat minder vet dan schilfers”

“Anti-nutritionele factoren zijn een risico”

Medewerker aan het woord

Pascal Hulleman
Chauffeur

Hoe oud ben je?

Ik ben 42 jaar.

Ben je getrouwd?

Ja.

Heb je kinderen?

We hebben een meisje van 13 jaar,
en een jongen van 11 jaar.

Waar woon je?

Ik woon in Raalte.

Ben je daar ook geboren?

Nee, ik ben geboren in Zwolle maar ik heb
wel altijd in Raalte gewoond.

Wat zijn je hobby's?

Motorrijden en wandelen.

Hoe lang werk je al bij Booijink Veevoerders?

Ik werk sinds 1 maart 2012 bij Booijink.

Wat doe je precies?

Ik ben chauffeur.

Hoe kom je aan je kennis?

Dat heb ik geleerd bij Booijink.

Hoe ziet je toekomst eruit bij Booijink?

Ik hoop tot aan mijn pensioen bij Booijink
te blijven, ik heb het erg naar mijn zin op
de auto.

Wat zou je nog graag willen bereiken binnen Booijink?

Gewoon samen gezond blijven en werken
aan de toekomst.

Waarom zou je Booijink aanbevelen bij de boer?

Het is een hardwerkend familiebedrijf,
met korte lijntjes en iedereen kent en
helpt elkaar.

Wie of wat is je favoriete artiest/band?

Ik hou van Trance, pop en hardrock.

Wat is je favoriete film?

Back to the future trilogie

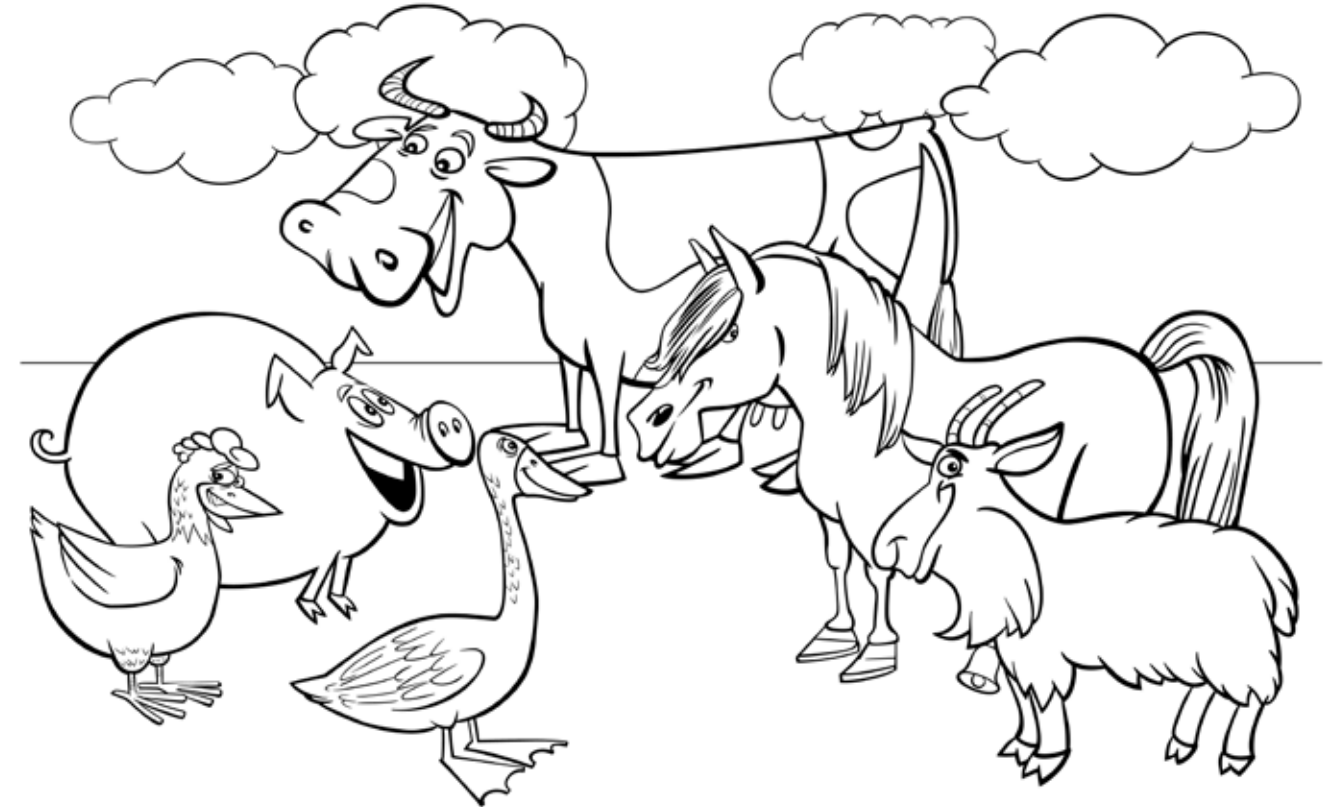
Wat is je lievelingseten?

Boerenkool met piccalilly.

Het silodek bij Booijink Raalte

Zoek de 8 verschillen

*“Een dynamisch
en innovatief
familiebedrijf”*

Contact

Postbus 95
8100 AB Raalte

0572-345200
info@booijinkveevoeders.nl

booijinkveevoeders.nl